

Hogyan fedeztem fel a Béke-barlangot?

Írta: Jakucs László geológus, az Aggteleki Cseppkőbarlang igazgatója

Két esztendővel ezelőtt, 1952. augusztus 4-én nyakig sáros fiatalember futott az Aggtelek környéki hegyek elhagyatott ösvényein, a jósvafői postahivatal felé. A tikasztó hőségben is fél óra alatt tette meg hosszú útját a Bibicötöről a postáig. A következő fél órában már röppent a hír a telefondrótokon szerte az országban új, értékes kincsünknek, a Béke-barlangnak felfedezéséről.

Ez alatt a két esztendő alatt hatalmas, új földalatti világot ismerünk meg. Az Aggtelek vidéki karsztos mészkőhegyek ezernyi rejtett földalatti kincsét, az ismeretlen Komlóspatak káprázatos színeiben csillogó mesepalotáit.

Egy érthetetlen mondat

Nehéz volt az út idáig, s még nem vagyunk a végén. A Béke-barlangból eddig felfedezett körülbelül 12 kilométernyi szakasz az egész

nek. Kessler Hubert ezt írta: »Noha a vízfestés, amellyel ezt az összefüggést (Mármit a két forrás között. A szerk.) igazolni kívántam, nem tökéletesen sikerült, még sincs semmi kétség...» Nem értettem. Hogyan lehetséges, hogy valamilyen kísérlet, természettudományos vizsgálat nem tökéletesen sikerült? Miért nem az áll itt, hogy nem sikerült, vagy az, hogy sikerült? Szinte hihetetlen. Most mit gondoljak erről az egész dologról?

A Komlós-forrás vize tiszta marad

Izgató kérdés volt ez számomra. A vizsgálatot haladéktalanul meg kellett ismételni. Még aznap Budapestre utaztam fluoreszcenciát, hogy a vízfestési kísérletet megismételjem. A kísérlet eredménye meglepő volt: a vízfesték jellegzetes zöld színe ugyanis csak az egyik forrásban jelentkezett, míg a Komlós-forrás ugyanakkor tökéletesen tiszta

egy, második Aggteleki Cseppkőbarlangnak kell lennie.

Az eltűnő víz nyomában

A következő napokban izgatottan kerestem ennek a másik barlangnak a víznyelőit (olyan helyek, ahol a víz elszivárog a föld belsejébe). Most már nem hittem a régi tudományos irodalomnak. Hiába olvastam a szakdolgozatokban, hogy a Szárhegy környéki lefolyástalan völgyek aljából föld alá szivárgó víz az Aggteleki Cseppkőbarlangba folyik — nem hittem el. A második vízfestés igazolta ezt a feltevésemet is. Megfestettem a szárhegyi víznyelő-völgyekben eltűnő vizet. Két nap múlva zöld vizet öntött magából a Komlós-forrás, de a másik forrás, az Aggteleki Cseppkőbarlang Jósvafőre is tiszta maradt. A völgyekből tehát nem az Aggteleki Cseppkőbarlangba szivárgott a víz.

Az elméleti vizsgálat ezzel befejeződött.

Most már arra törekedtem, hogy elméleti vizsgálataim és következtetésem helyességét az elméletben kimutatott barlangrendszer feltárással, megnyitásával gyakorlatilag is beigazolhassam. Százszor és százszor átgondoltam következtetéseimet. Újra és újra arra a megállapításra jutottam, hogy a második Aggteleki Cseppkőbarlangnak ott kell lennie valahol a Szárhegy környéki kecskelegelő karsztos sziklahegyeinek mélyében.

Diadal és kudarc

Nyar lett, július 1. amikor lelkes segítő társakkal nekifogtunk hatalmas próbálkozásunknak. A víznyelőknél ültünk fel sátrunkat. S mi, akik bányászunkat addig sohasem végeztünk, megkezdjük első kutatásunk kihajtását. Egyre beljebb ástunk magunkat a föld alá a feltételezett barlangüreg irányába. Akkor sem vesztettük el munkakedvünket, amikor a harmadik munkahét végén kutatótárunk beomlott. Azonnal új helyen kezdtük meg a munkát.

Július 25-én felfedeztük az új barlang 150 méteres szakaszát. Még aznap este hatalmas vörös lobogót húztunk fel a munkahelyünk feletti hegy csúcsán, a legmesszebből látható fa tetejére. A harcot megnyertük. Legalább is az elmélet igazolódott. A következő napokon azonban rádőbbsztünk, hogy kissé korai volt az öröm. A 150 méteres barlangszakasz végén ugyanis sziklaomlás állta útunkat. Hiába dacoltunk az állandóan omladozó sziklatörmögek ezer kiszámíthatatlan veszélyével, néhány nap alatt be kellett látni, hogy nem juthatunk tovább.

Nem csüggedtünk el. Az eddigi tapasztalatok alapján új helyen, a Bibicötörben kezdtük meg ismét a bontási munkát. Ahogy a kövekkel és agyaggal megrakott vedrek egymásután emelkedtek ki az egyre mélyülő aknából, mindinkább bizonytalanabb lett, hogy nem hiába fáradozunk.

Augusztus 4-én déli fél 1 órakor végre siker koronázta munkánkat.

A földalatti mesevilág feltárul

A víznyelőkürtő alján tíz méter mélységben gyönyörű cseppkőves folyosót találtunk. Sohasem felejttem el azokat az órákat, amikor segítő társaimmal először jártuk be a Béke-barlang emberszem sohasem látta hatalmas folyosóját, terméit. Megnyitott az út a karsztos hegyek ismeretlen mélységeibe és mi elindultunk hosszú-hosszú kilométereken vezető felfedezőútjainkra.

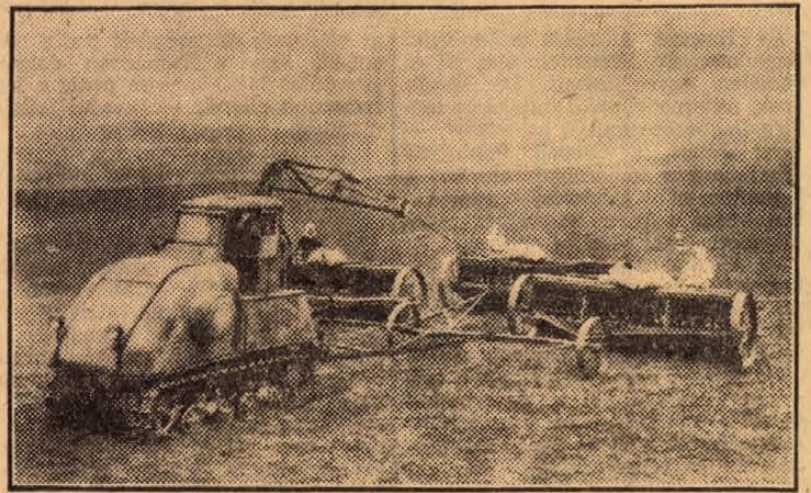
Két éve kutatjuk ezt a hatalmas, csodálatos földalatti cseppkőbirodalmat. Az eddig megismert 12 kilométeres szakasz szépség tekintetében minden képzeletet felülmúl. Büszkén mondhatjuk, hogy a Béke-barlangban olyan értékes természeti kincsünket ismertük meg, amellyel a világban csak nagyon kevés ország dicsekedhet.

A fenti cikk szerzője augusztus 11-én, este 8 órakor vetítéssel kísért előadást tart a Béke-barlang felfedezéséről az Állatkert szabadtéri színpadán. Jegyek az üzemi közönségszervezőknél és az Állatkert pénztáránál kaphatók kétféle árban.

Bádogos szakmunkásokat, villanyhegesztőt és férfi segédmunkásokat azonnali belépésre felvesszünk. Vállalatunk munkaruhát, védőruhát, védőélelmet, kedvezményes üzemi étkeztetést biztosít. Jelentkezés: VIII. Köztársaság-ter 20. Fővárosi Gázszolgáltató Vállalat.

Villamosgépek a szovjet földeken

A szocializmus országának mérnökei és tudósai már régen foglalkoznak a mezőgazdasági villamosítás kérdéseivel. Néhány évvel ezelőtt el is készítették egy kísérleti villamosított traktor-sorozatát (ET-5).

Az idei tavaszon már tökéletesített villamosított traktorok dolgoztak a szovjet földeken. Az új villamosított traktorok — a charkovi traktorgyár remekei — könnyűsúlyúak, kabinjuk zárt és tökéletesített kábelrakó- és felszedőgépezetű van. A gép gombnyomásos, félautomatikus irányítása, gázáltal és zajtalan működése igen kedvező munkafeltételeket biztosít a traktorosoknak.

A mezői munkák teljes gépesítése céljából egyéb rendeltetésű villamosgépek is készülnek a szovjet mezőgazdasági gépgyárakban. A kolhoz- földeken már dolgoznak az önjáró

villamoskombájnok, az úgynevezett önjáró villamos-aratógépek és az automatizált villamos-talajporlasztók. Megkezdtek a cukorrépa, burgonya, len, gyapot és egyéb kultúr-növények aratására szolgáló és tökéletesített villamoskombájnok gyártását is.

A Szovjetunió különböző vidékein különleges villamos gép- és traktor-állomások működnek. Ezeket főleg a nagy vízierőművek körzetében állítják fel. A Rosztov—Don területén hat villamos gép- és traktor-állomás működik, amelyek 27 kolhoz mezőgazdasági munkálatainak teljes villamosítását biztosítják...

Ezek a nagyszerű gépek a mezőgazdasági munkák további megkönnyítését és hatalmasabb terméshozadékát biztosítják.

Egy jó esztrádműsorról

A néző (de különösen a kritikus) már bizonyos elfogódott aggodalommal ül be az esztrádműsorok nézőterére. A számos alkalommal szerzett személyes tapasztalatok, a napilapok és folyóiratok erről szóló cikkei nem sok jóval biztatnak. Annál kellemesebb meglepetés a jó esztrádműsor. A margitszigeti Vörösmarty-színpadon bemutatott »Igy játszottunk mi« — egy-két gyengébb ponttól eltekintve — dicséretreméltó összeállítás. Szórakoztató, ötletes, könnyű és — általánosságban — távol tartja magát a könnyű műfaj sokat emlegetett kilengéseit, a ripacszkodást, az olcsó álromantikát, az elvtelenséget.

A műsor gerince: Hajdu Péter és zenekara. Nem véletlen, hogy a zenekar tagjait, elsősorban vezetőjét, több ízben jutalmazták nívódíjjal, állami kitüntetéssel. A hét tehetség — és rendkívül jókedélyű — fiatalember valóban megtalálta azt az utat, amelyen a könnyű műfaj szakit a füledt bárhangelattal.

Kitűnők, szellemesek és színvonalasak a paródiák: a »Swing Tóniszám«, a »színész-táncosok«, Csajkovszkij »Romancának« »szórakozóhely-átírata« és elsősorban a változatok a »kanászdalra«. Az utóbbi ötlet nem új: a vidám műsoroknak mindig hatalmas száma volt egy-egy dal átírata különböző zeneszerzők stílusára. Hajdu Péterék előadása zenei színvonalában múlja felül elődei, a bemutatott zeneszámok meglepő hűséggel követik egyrészt a kanászdal motívumát, másrészt Mozart, Strauss, Rossini stílusának jellegzetes vonásait.

Néhány számban igazán művészi ad az együttes (Gershwin-egyveleg, »Pacsirta«-harmonikaszóló).

Külön ki kell emelni a zenekar tagjainak apró tréfáit, mozdulatait, majdnem színészi produkcióját. Mulattató, groteszk ötleteik (a srámlis népzeneátíratban, a bolondjelemben) sosem válnak üres ripacszkodássá, mindig egységben vannak, alapvetően összefüggnek az előadott zeneszámmal. Ebben a tekintetben feltétlenül felülmúlják a műsorban szintén fellépő — egyébként ugyancsak jó színvonalú — Harsányi-együttest.

A Harsányi-együttes számai sok derűtséget, tapost aratnak — tegyük hozzá: megérdemelten. Paródiáik jóízűek, humorosak, általában ízlésesek is. Az együttes azonban kisebb igényeket támaszt önmagával szemben, mint amilyenre képességeiből telne. Náluk a humor nincs mindig összhangban a paródia zenei elemével s a groteszk jelenetekben sokszor csak az arcintorok jelentik a humort. Hiba lenne persze elítélni a nevetetésnek ezt a fajtáját (az együttes népszerűsége is őket igazolja), kétségtelen azonban, hogy azok a számai értékesebbek, amelyekben a mindennapi élet fonák-ságait parodizálják.

Az esztrádműsor egyik legnagyobb sikerű száma: Kazal László. Kazal művészetéről nemrégiben ki-sebb vita folyt. Ha meghallgatjuk a

népszerű előadóművészt, sok mindenben neki kell igazat adnunk. Az egyszerű ember kedélye, optimizmusa és közvetlensége az amellyel közelkerül a közönséghez. S ezek — előadóművésznél — nem lebecsülendő eszközök. Néha azonban indokolatlanul hatásdász eszközöket használ. És — ez ugyan nemcsak az ő hibája — úgy véljük, tehetségéből futná szövegében és dailamában egyaránt igényesebb kuplékra, sanzonokra is. De még így is elmondhatjuk, hogy Kazal László számai alkalmasak arra, hogy görbe tükrökben mutassanak meg bennünket önmagunknak, s közben derűs negyed-órát szerezzenek.

Egy kérdésben azonban el kell marasztalnunk Kazalt: a sietséges kérdésben. A közönség zajos tetszésnyilvánítására, »hogyyvolt«-kiáltására nem ráadásul válaszolt, hanem jelezte, hogy siet, mert még máshol is fellép. Helyes, ha az előadóművészek minél több helyen fellépnek; (Nem utolsósorban: ebből élnek.) Az »üzletszerűség« azonban nem szabad a közönségnek éreznie, annyi ideje kell legyen az előadóművészeknek, hogy — külön ellenszolgáltatás nélkül — eleget tegyen a közönség kívánságának.

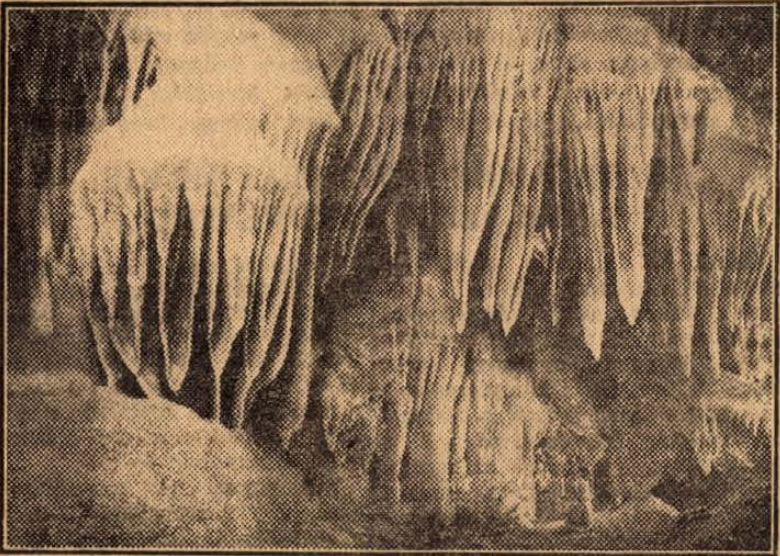
A műsorban sikerrel lépett még fel a Mosoly-hármas, Záray Márta, Zsolnay Hédy, Vámosi János és Pogány László. Közülük Zsolnay Hédy az, aki többet nyújtott, mint néhány dal többé-kevésbé jó előadását. Ez a tehetséges fiatal dívoz egyre jobban túlnő a zeneszórakozóhelyek dobogóján. (Amivel korántsem akarom lebecsülni ezeknek a dobogók-nak művészi lehetőségeit.) Megvan a képessége, hogy az előadott dal hangulatát (dráma és vidámat egyaránt) átvigye a közönségre. Komoly dicséretet érdemel perszifiláló-készsége.

A konferáló Zoltán Pál rokonszenvesen látta el feladatát, noha sok újat nem nyújtott ezen a téren s nem tudott lemondani az olcsó szöveccokről. Kicsit túltengett konferálásában a »könnyű műfaj-vita« ki-gyúnyolása.

Amiről újra és újra szólni kell: a dalszövegek. Akár Zsolnay népszerű számát, a Haarlem-szerenádát halljuk, akár Pogány szentimentális dalát, az az érzésünk, hogy a szavakat vagy sorokat éppen úgy összeállíthatnánk fordított sorrendben is — a mondanivaló nem sok csorbát szenvedne. Nem dalszövegeket hallunk: taktusra összeállított szavakat és mondatokat — az értelem némi látszatával. Erről persze nem az esztrádműsorok rendezői tehetnek.

Talán szokatlannak tűnik ennyi szót és helyet adni egy esztrádműsor — dicséretére. De ha megdöbbenünk, hogy hány cikkben foglalkoztak az utolsó hónapokban a rossz esztrádműsorokkal, talán nem felesleges megfelelő helyet szánni egy-egy jó műsorra is, hiszen a jó példák sem kevésbé tanulságosak a rosszaknál.

Hajdu Ferenc

(Magyar Fotó. — Hollenzer Béla felvétele.)

barlangrendszernek csak mintegy kétharmad része. Nem tudjuk, milyen akadályokat állít még elének az utolsó harmad. De a legnehezebbjén mégis csak túl vagyunk.

Az első lépés, a barlang felfedezése volt a legnehezebb.

A jósvafői Tengerszem-szállóban kezdődött 1952 februárjában. Jól fűtött szobámban feküdtem s az Aggteleki Cseppkőbarlangról készült könyvem anyagát gyűjtögetve, régebbi kutatások tudományos értékezeit olvastam. Az egyik éppen arról a két hatalmas forrásról szólt, amely a szálló alatti gyönyörű völgyben fakad. A források egészen közel vannak egymáshoz, tehát kézenfekvő az értekező gondolatla, miszerint ezeknek a forrásoknak a vize az Aggteleki Cseppkőbarlang — alsó vízjárataból tör a felszínre. Már majdnem tovább lapoztam, amikor szemembe ötlött egy mondat. Nézettem, nézettem, nem hittem a szemem-

maradt. Azt jelentette ez, hogy a két forrásról alkotott régebbi elképzelések teljesen hibásak. A Komlós-forrás nem az Aggteleki Cseppkőbarlang alsó járataiból kapja vizét, hanem valahonnan máshonnan.

Bevallom, most már nem sokat tördtem készülő könyvem írásával. A természet nagy rejtélyt állított elem, amit mindenképpen meg akartam oldani. A Komlós-forrás vize kemény kvarc kavicszemetek vetett felszínre. Ez azt bizonyította, hogy ennek a forrásnak a vize is tágas barlangrendszeren folyik keresztül. Hiszen ilyen kemény kavicszemetek koptatták, vajták ki évmilliók folyamán az óriás és világhírű Aggteleki Cseppkőbarlangot is. amint a földalatti víz tovasodott őket. Nem gondolhattam tehát mást: ha a Komlós-forrás vize és kavicsai nem az Aggteleki Cseppkőbarlangból származnak — márpedig a vízfestés ezt bebizonyította —, akkor itt még

PELLENGÉR

Az áruház kirakatának főhelyén szomorodik egy férfinak. Csúf bolyhok vannak rajta itt és ott, a szivarhegyénél, a gyomortáján, a nadrágon. Mintha vedlene, olyan ez a ruha és ha nem lenne történetesen szürke, nyilván elpírulna. Mellette egy tábla jelzi, hogy oka is lenne rá, vagy ha nem neki: a ruhagyár igazgatójának, főmérnökének, üzemevezetőjének és annak, aki a minőségi vizsgálat során elsőrendűnek minősítette ezt az utolsó öltözködés darabot. Vagyis hat pellengérre állította a sejt zakót és nadrágot az áruház s bőles szövegezéssel odairta: reméli, hogy ez az eset s az, hogy a gyár felületes munkája kerület-közszemlére került, jobb munkára serkenti majd a névszerint felsoroltakat, akiknek a nevét én nem írom most ki, mert ez külön pellengér lenne. A dolog azonban tanulságos. Mert: 1. Az

illető ruhagyáriak megdöbbennek, hogy még egyszer ilyen szégyenbe kerüljenek. 2. Más sejtgyártók is rájönnek, hogy az ilyen kár nyilvános szégyennel jár. 3. Nemcsak az emberek hibáit kell nyilvánosan megtagyagnunk, hanem a hibákat, amiket elkövetünk. 4. Szép és jó, hogy itt tartunk: izmosodik a kritika. 5. Ez a felirat a kirakatban nem kirakatpolitika, hanem helyes politika a kirakatban is. 6. ...és folytathatnám napestig, dicsérhetném ezt a jól kezdett intézkedést, esetleg vitatkozhattunk többekkel, (mert a kirakat előtt állók erről is beszélnek), hogy igazán nem túlzás a gyár igazgatóját is kiszervezni és így tovább...

De tovább megyek: Ettől az áruházi kirakattól nem messze van egy másik áruházunk, amely gyári hibás árukat árul, s úgy nevezi magát: alkalmi áruház. Vagyis egy kis ideiglenesség van az elneve-

zésben, mintha csak azt mondaná: hát alkalomadtán, alkalmilag, szóval néha-néha, hébe-hóba, itt-ott akad egy kis selejtecske, egy kis hibácska, olcsóbban adjuk a kis fusermunkákat, vagy ahogy hirdeti is az áruház: »Nálunk olcsóbban vásárolhat...«

Hát csak annyit, hogy itt egy árua sincs kitéve, melyik gyárból származik! Itt nincs egy fia pellengér sem, még egy icpici sincs, még azokon az árukon sem, amelyek esetleg elkerülhetők selejtgyártásból származnak!

Akik itt dolgoznak, az áruházbeliek, úgy tudom, örülnek neki, ha minél több áru érkezik. (Elvben ugyanis nagyobb forgalom, nagyobb dicsőség.)

Örülnek neki, mondom!

En — s gondolom — ti sem...

Hát így állunk a kirakatpellengérről...

(B. B.)